

ACHIZITIILE
VERZI

VI. Achiziții verzi

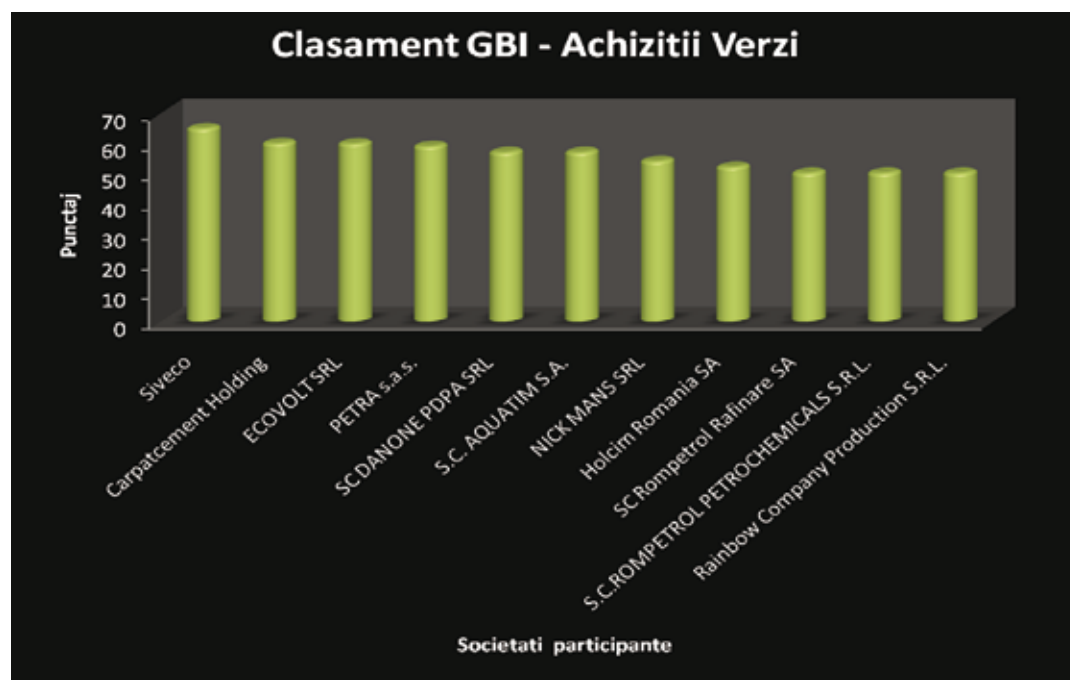
Fiecare produs sau serviciu cumpărat are impact asupra mediului pe parcursul întregului său ciclu de viață, de la extracția materiilor prime, fabricarea produsului și până la folosirea și eliminarea și/sau reciclarea lui. Achizițiile publice ecologice pot contribui la diminuarea acestui impact, beneficiile fiind simțite atât la nivel local, cât și la nivel global.

GBI a urmărit în cadrul evaluării pentru domeniul „Achiziții verzi” măsura în care, în achiziția de produse, servicii și lucrări, s-au luat în calcul și componentele de mediu pe lângă aportul cost-beneficiu, implicarea cât mai multor angajați în definirea acestei politici, urmată de măsuri concrete cores-

pondente scopurilor, plus reducerea impactului asupra mediului pe parcursul întregului ciclu de viață al produselor/serviciilor companiei.

Termeni utilizați pentru Green Business Index:

● Conform definiției date de Comisia Europeană „Achizițiile publice ecologice sunt procesele prin care achizitorii publici iau în considerare factorii de mediu atunci când cumpără produse, servicii sau lucrări, cu scopul de a reduce impactul asupra sănătății umane și asupra mediului înconjurător.”

Scopul achizițiilor verzi:

- dezvoltarea unei piețe de produse și servicii ecologice care să conducă la îmbunătățirea performanței de mediu a serviciilor și produselor precum și a tehnologiilor de obținere a acestora

- modernizarea instituțiilor publice din punctul de vedere al achiziționării de produse, servicii și lucrări, care să includă, atunci când este posibil, criteriile ecologice în documentația de atribuire.

Potrivit Planului național de acțiune pentru achiziții publice ecologice 2008 - 2013:

- La ora actuală, se estimează că numărul de autorități contractante în România este de aproximativ 14.000, în timp ce numărul de persoane cu atribuții în domeniul achizițiilor publice este de aprox. 20.000 persoane.

- În momentul în care achizițiile ecologice devin o practică de zi cu zi a fiecărei autorități contractante, acest lucru poate avea un impact important asupra producătorilor, stimulându-i să producă ecologic. Radiografierea sistemului de achiziții publice este importantă, această radiografie putând da o imagine a impactului pe care achizițiile publice ecologice îl pot avea.

Pentru a face cunoscut conceptul de achiziții publice ecologice pentru personalul care lucrează în departamentele de achiziții publice, Ministerul Mediului a tradus și publicat Manualul „Cumpărând verde!”, elaborat de CE.

În cursul anului 2007, MMDD a organizat și/sau a participat la o serie de seminarii și conferințe în vederea promovării și diseminării conceptului de achiziții ecologice. Acest concept a fost inclus și în

diferite cursuri de instruire, în cadrul programelor de perfecționare în domeniul achizițiilor publice.

Potențiale beneficii de mediu ale achizițiilor verzi

CE a cofinanțat un proiect de cercetare - numit Relief (1) - pentru a evalua în mod științific potențialele beneficii de mediu care s-ar obține dacă achizițiile publice verzi ar fi adoptate pe scală largă în UE. Rezultatele au dus la următoarele concluzii:

- Dacă toate autoritățile publice din UE ar cere electricitate „verde”, s-ar economisi echivalentul a 60 de milioane de tone CO₂, ceea ce este echivalent cu 18% din angajamentul UE de reducere a gazelor de seră asumat în baza Protocolului de la Kyoto. S-ar putea realiza aproape aceeași economisire dacă autoritățile publice ar opta pentru clădiri eco-eficiente.

- Dacă toate autoritățile publice din UE ar opta pentru computere mai eficiente din punct de vedere energetic, direcționând astfel întreaga piață, acest lucru ar duce la economisire de 830.000 tone de CO₂.

- Dacă toate autoritățile publice europene ar opta pentru toalete și instalații sanitare eficiente în clădirile lor, aceasta ar reduce consumul de apă cu 200 milioane tone (echivalent cu 0,6 % din consumul total al gospodăriilor la nivelul UE).

Performanțele în domeniul achizițiilor verzi sunt date de:

● Practicarea politicii achizițiilor verzi

Practicarea unei politici a achizițiilor verzi constă în principal din organizarea unor instruirii adecvate pentru personalul care lucrează în do-

meniu, asigurarea accesului la informațiile privind mediul și stabilirea priorităților în alegerea contractelor cele mai avantajoase pentru achiziții verzi (extras din manual „Cumpărând verde”).

Conform chestionarul GBI, **aproximativ 50% dintre companii sunt adepte ale practicării politicii achizițiilor verzi, în timp ce pentru 15% dintre respondenți a fost chiar parte integrată din practica companiei, în 2009.**

Principalele piedici ale practicării achizițiilor publice, potrivit evaluării GBI:

1. Costul ridicat (au confirmat 49% dintre respondenți)
2. Faptul că autoritățile publice nu dezvoltă caietele de sarcini pentru achizițiile publice pe baza criteriilor ecologice - consideră 48% dintre respondenți
3. Faptul că sectorul public pune accent pe partea economică și nu pe sustenabilitate - 45% dintre societățile evaluate
4. Nu există oferta din partea României - este părerea a 17% dintre respondenți
5. Este o problemă de mentalitate și comoditate dacă ținem cont de viața produselor - 34% dintre respondenți sunt de această părere
6. Suport politic redus - pentru 11% dintre respondenți
7. Suport redus al pieței (achizitori centrali și locali) - este părerea a 25% dintre societățile evaluate
8. Suport redus al pieței (producători și distribuitori) - este considerată o piedică de către 37% dintre respondenți.

Din experiența companiilor evaluate în cadrul

GBI, piața românească este bine pregătită în ceea ce privește produsele ecologice la capitolul computere și echipamente IT (pentru 70% dintre respondenți), la capitolul lămpi economice (61 și în domeniul alimentelor și hârtiei reciclate (24%).

Din practica companiilor evaluate în cadrul GBI se consideră că **beneficiile politicii achizițiilor verzi în practică sunt:**

1. Evitarea risipei și sau realizarea de economii (au afirmat 45% dintre societățile chestionate)
2. Reducerea costurilor pe termen lung (pentru 52% dintre respondenți)
3. Reducerea impactului asupra mediului pe parcursul ciclului de viață al produselor/serviciilor companiei (pentru 85% dintre respondenți).

Nicio companie dintre cele participante nu consideră că punerea în practică a achizițiilor verzi atrage după sine creșterea costurilor datorită trendului.

Totuși, o notă negativă pentru acest capitol este faptul că există societăți care consideră că practicarea achizițiilor verzi nu are rezultate directe, ci doar o componentă de marketing și PR (pentru 9% dintre respondenți).

Un paradox înregistrat la acest domeniu în cadrul GBI este faptul că, deși pentru unele societăți românești aplicarea politicii achizițiilor verzi în practică este considerată costisitoare și nu ar avea efecte directe, 84% dintre societățile înscrise la acest domeniu au afirmat că includerea clauzelor de achiziții verzi în achizițiile publice este benefică și necesară oricând.

● Investiții în achiziții verzi și clauze contractuale verzi

Efortul societăților pentru eficientizarea ener-

getică și reducerea consumului de resurse este reflectat și în **investițiile verzi realizate la nivel de societate**. Astfel:

1. Politica achizițiilor verzi în cadrul companiilor se axează în proporție de 21% pe produse etichetate ecologic, 32% pe investiții verzi și doar 6-7% pentru scheme de buy-back ale produselor proprii sau clauze contractuale verzi.

2. 76% au declarat că au achiziționat în anul 2009 componente/echipamente IT cu consum minim de energie

3. 35% au investit în grupuri sanitare care economisesc consumul de apă

4. 65% au investit în lămpi economice cu consum energetic redus

5. 59% au investit în vehicule emisii reduse.

Investițiile în achizițiile verzi la nivelul 2008 s-au situat, conform GBI, între 700 și 20.000 euro, cu un singur maxim de un milion de euro, însă societățile participante la GBI au evitat să detalieze și bunurile achiziționate.

Cea mai puțin pusă în practică, în politica achizițiilor verzi, s-a dovedit a fi includerea clauzelor contractuale verzi (acest tip de clauze a fost pus în practică de 11% dintre respondenți)

Exemplele de posibile clauze de performanță în contractul pentru lucrări sau servicii includ:

a. transportul produselor și a uneltelor către amplasament: livrarea de produse către amplasament într-o formă concentrată și împărțirea lor la fața locului, - folosirea containerelor refozibile pentru transportul produselor la fața locului

b. cum este executat serviciul: folosirea indicatorilor de dozaj pentru asigurarea cantităților potrivite de produse pentru curățire

c. eliminarea produselor uzate sau a ambalajelor produselor: produsele sau ambalajele sunt preluate de către contractor pentru re folosire, reciclare sau eliminarea lor în mod adecvat

d. instruirea personalului contractorului: personalul instruit asupra impactului de mediu, a muncii lor și asupra politicii de mediu a autorității în ale cărei clădiri vor lucra.

Exemple de posibile clauze de performanță a contractului pentru furnizarea de bunuri:

a. produsul să fie livrat în cantitatea potrivită (în termeni generali, aceasta înseamnă livrare în masă, pentru că va fi mai eficientă din punct de vedere al mediului în ceea ce privește impactul transportului per articol/obiect decât livrarea mai frecventă și în cantități mai mici; specificarea unui număr maxim de livrări pe săptămână sau lună poate fi o altă metodă de atingere a aceluiași rezultat);

b. cerința ca bunurile să fie livrate în afara orelor de vârf de trafic pentru a minimiza contribuția livrărilor la congestiunea traficului;

c. cerința ca furnizorul să reprimească (recicleze sau reutilizeze) orice ambalaj care vine odată cu produsul (acest lucru aduce dublul avantaj de a centraliza ambalajele înainte de a le re folosii sau recicla și încurajează furnizorul să elimine orice ambalare care nu este necesară).

CÂȘTIGĂTORUL CATEGORIEI:

SIVECO ROMÂNIA este în topul clasamentului la acest domeniu, investind peste un milion de euro în achiziții verzi, în 2008. Compania și-a îmbunătățit flota cu mașini noi, cu un consum redus de combustibil.